

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені М.П.ДРАГОМАНОВА

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Декан факультету педагогіки і психології

Т.О.Олефіренко

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

освітнього ступеня магістр
галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво і реставрація
шифр за навчальним планом П04

Робоча програма розроблена на підставі наскрізної програми практичної підготовки студентів освітнього ступеня магістр, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова “ _____ ” _____ 20__ р., протокол № _____

Розробники програми: Шевнюк О.Л., професор, доктор пед. наук, зав. кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М.П. Драгоманова
Руденко І. В. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М. П. Драгоманова

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Шевнюк О. Л.
(підпис)

Робоча програма схвалена методичною радою факультету педагогіки та психології за напрямом підготовки (спеціальності) _____
(код, найменування)

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Голова _____
(підпис)

I. Опис переддипломної практики

Рік підготовки — 2

Семестр — 3

Кількість тижнів — 4

Кількість кредитів — 6

Загальна кількість годин — 180

Вид контролю: диференційований залік

II. Мета та завдання переддипломної практики

В умовах реформування вищої освіти в Україні пріоритетна увага повинна надаватися підготовці нової генерації педагогічних і науково-педагогічних кадрів — національної еліти, яка здатна оволодіти новою освітньо-світоглядною парадигмою національно-державного творення. Однією з передумов вирішення цього надзвичайно важливого і складного завдання є підвищення рівня психолого-педагогічної культури, зокрема, шляхом покращення науково-педагогічної підготовки майбутніх викладачів ЗВО.

Переддипломна практика є завершальною складовою підготовки магістрів, фактором формування їх фахової наукової культури.

Мета переддипломної практики — забезпечити науково-педагогічну підготовку магістрів у галузі методики навчання образотворчого мистецтва у закладах вищої освіти.

Завдання переддипломної практики:

- оволодіти засобами аналізу й оцінки педагогічних і психологічних явищ, що породжуються умовами навчально-виховного процесу у ЗВО;

- оволодіти способами конструювання та моделювання ситуацій пізнавальної і художньо-творчої активності особистості в процесі навчання образотворчого мистецтва у ЗВО;

- здійснити самовизначення в галузі педагогіки мистецтва в умовах багатоманітності та варіативності технологій і методів навчання образотворчого мистецтва;

- розвинути та актуалізувати науково-педагогічні здібності та компетенції проектування індивідуальних стратегій майбутньої фахової діяльності та ресурсів її здійснення

- розвинути й актуалізувати здатності магістра до проведення, організації та публічної кураторської підтримки виставкових проектів.

Переддипломна практика організується випусковою кафедрою за погодженням із деканатом та відділом практики по НПУ імені М. П. Драгоманова, яка визначає термін проходження різних видів практики, встановлює форми та критерії оцінювання їх результативності.

Керівництво практикою забезпечують викладачі-методисти, які надають студентам необхідну консультативну допомогу в організації та плануванні самостійної професійної діяльності, а також здійснюють контроль її продуктивності.

Навчальний матеріал практики, зміст практичних занять, завдання, критерії та порядок оцінювання та додаткова інформація розміщені на веб-сайті курсу за посиланням <https://moodle.npu.edu.ua/enrol/index.php?id=3390>

III. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують

№з/п	Результати навчання	Компетентності
1	ПР07. Володіти методикою проведення наукових досліджень.	К02. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
2	ПР10. Визначати мету, завдання та етапи мистецької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.	
3	ПР08. Здійснювати пошук інформації стосовно об'єкту дослідження.	К05. Здатність розробляти та керувати проектами.
4	ПР17. Застосовувати методологічні основи педагогіки та психології у сфері мистецької освіти, володіти методикою викладання фахових дисциплін у закладах вищої художньої освіти.	
5	ПР16. Вибудувати якісну та розгалужену систему комунікацій, представляти результати діяльності у вітчизняному та зарубіжному науковому та професійному середовищі.	К04. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Оволодіння окресленими компетентностями у процесі переддипломної практики покликане сприяти ефективному становленню художньо-педагогічної майстерності майбутніх викладачів образотворчого мистецтва.

Зміст переддипломної практики базується на ряді дисциплін, що були засвоєні студентом на рівні бакалаврської підготовки, зокрема, педагогіка і психологія вищої освіти, методика художньої освіти, а також пов'язані з дисциплінами магістерського циклу підготовки: педагогіка вищої освіти, психологія вищої освіти, методика навчання образотворчого мистецтва у ЗВО тощо.

Контроль знань та умінь студентів здійснюється шляхом оцінювання активності участі в роботі переддипломної практики, якості представлених досліджень, результативності інформаційного пошуку, повноти підготовленого індивідуального студентського портфоліо. Підсумкова форма контролю — диференційований залік.

IV. Зміст переддипломної практики

1. Планування навчальної роботи з образотворчих дисциплін протягом семестру. Це вимагає від студента вирішення таких завдань:

- планування лекційних та лабораторних занять з урахуванням сучасних тенденцій взаємозв'язку мистецтв, інтеграції художніх знань та уявлень студентів;

- визначення оптимального комплексу методів, прийомів і засобів навчання на лекційному занятті;

2. Розробка та проведення лекцій з образотворчих дисциплін.

- використання на лекціях інноваційних форм та методів навчання, різноманітних художніх матеріалів і технік, передбачених програмою, з метою активізації навчальної діяльності студентів та найефективнішого досягнення мети лекційного заняття;

- побудова занять на основі різноманітних освітніх технологій, включаючи передовий досвід викладачів образотворчого мистецтва.

3. Розробка та проведення циклу лабораторних занять з мистецьких дисциплін.

- вибір творчого диференційованого домашнього завдання до лабораторного заняття, яке містить елементи пошукової діяльності з повідомленням студентам рекомендацій до його виконання;

- використання на заняттях інноваційних форм та методів навчання, різноманітних художніх матеріалів і технік, передбачених програмою, з метою активізації навчальної діяльності студентів та найефективнішого досягнення мети лабораторного заняття;

- створення на лабораторних заняттях найбільш сприятливих для навчальної та творчої діяльності учнів психологічних умов та певного емоційного настрою.

4. Діагностування навчальних досягнень студентів в області порівняльного аналізу робіт.

- оцінювання навчальної успішності студентів;

- визначення оптимального комплексу методів діагностування навчальної успішності студентів.

5. Підготовка художнього проекту.

- кураторське дослідження художнього середовища;

- формування кола задіяних художників;

- формулювання концепції проекту та візуальної структури експозиції;

- організація кураторського проекту (адміністративні погодження, транспортне і логістичне забезпечення, підготовка (розвішування) експозиції, інформування про проект, розробка сценарію відкриття проекту, завершення та зняття експозиції);

- PR-підтримка проекту (підготовка прес-релізу проекту, рекламного плакату проекту, запрошень, фотофіксація процедури відкриття).

V. Форми та методи контролю

По закінченні практики студенти подають керівникові такі документи:

- щоденник переддипломної практики з образотворчого мистецтва, де фіксуються психолого-педагогічні спостереження, індивідуальний план роботи, короткий аналіз власної навчально-виховної та художньої діяльності;

- один план-конспект лекції;

- один розгорнутий конспект циклу лабораторних занять;

- аналіз кращої та гіршої студентських робіт;

- дизайнерське забезпечення кураторського проекту (запрошення, рекламний плакат, прес-реліз)

- концепція кураторського проекту з обґрунтуванням експозиції;

- сценарій відкриття виставки;

- фотофіксація виставки та її відкриття;

- звіт про асистентську практику;

- характеристика керівника на студента-практиканта.

VI. Адаптація програми до дистанційної форми навчання

При дистанційному проходженні виробничої науково-педагогічної практики передбачаються такі зміни до змісту, форм та методів контролю, вимог до звітної документації.

Планування навчального процесу з образотворчих дисциплін в онлайн режимі та його аналіз. Обговорення планування на Zoom-конференції.

Підготовка та проведення лекції в онлайн режимі.

Підготовка та проведення циклу лабораторних занять в онлайн режимі на Zoom-конференції.

Організація кураторсько-виставкового проекту в онлайн ресурсі.

Захист матеріалів проходження практики в онлайн режимі на Zoom-конференції.

VII. Розподіл балів, які отримують студенти
Розрахунок рейтингових балів за видами модульного контролю

Завдання переддипломної практики	Бали
Планування навчального процесу з образотворчих дисциплін	10
Проведення лекції	15
Проведення циклу лабораторних занять	15
Аналіз навчальних досягнень студентів	10
Організація кураторсько-виставкового проекту	50
Підсумковий рейтинговий бал	100

Завдання практики при дистанційній формі навчання	Бали
Планування навчального процесу з образотворчих дисциплін з розміщенням його в Moodle	20
Проведення лекції та її розміщення на YouTube чи іншому онлайн ресурсі	20
Проведення циклу лабораторних занять. Одне заняття з розміщенням на YouTube чи іншому онлайн ресурсі	15
Аналіз навчальних досягнень студентів з розміщенням його в Moodle	15
Організація кураторсько-виставкового проекту в онлайн ресурсі	30
Підсумковий рейтинговий бал	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Критерії	5 балів	4 бали	3 бали	0 балів
Оригінальність і самостійність дослідження 33,3%	Студент самостійно досліджує проблему, оригінально інтерпретує освітні явища, пропонує інноваційні педагогічні методи і технології	Студент частково самостійно досліджує проблему, спирається на усталені наукові позиції, пропонує відомі та апробовані педагогічні методи та технології	Студент буде дослідження на відомих алгоритмах, демонструє репродуктивне мислення, пропонує малоєфективні педагогічні методи та технології	Студент самостійно не вирішує завдань дослідження, демонструє стандартизоване мислення, пропонує поверхові оцінки освітніх явищ
Аналітичність і глибина дослідження 33,3%	Студент ґрунтовно та критично аналізує предмет дослідження, грамотно вибудовує логіку аргументації, дотримується професійної термінології, правильно визначає освітні тенденції, вводить їх у соціокультурний контекст, обґрунтовує ефективність пропонованих методів і технологій	Студент спирається в процесі аналізу предмета дослідження на усталені підходи, частково порушує логічну послідовність аргументації, в цілому дотримується професійної термінології, визначає освітні тенденції поза їх зв'язками, пропонує педагогічні методи і технології без їх обґрунтування	Студент фрагментарно описує предмет дослідження, порушує логічну послідовність аналізу, не дотримується професійної термінології, уникає визначення провідних освітніх тенденцій, пропонує окремі навчальні завдання без оцінювання їх ефективності	Студент шаблонно описує предмет дослідження поза контекстом, не дотримується логічної послідовності та професійної термінології, уникає аналізу ефективності пропонованих методичних рекомендацій
Дотримання наукового стилю та форми 33,3%	Студент демонструє мовностилістичну грамотність у методичних матеріалах, користується численними вітчизняними та зарубіжними джерелами у методичних матеріалах, робить обґрунтовані висновки, повністю дотримується вимог оформлення методичного тексту	Студент допускає окремі мовностилістичні огріхи, користується численними вітчизняними джерелами у методичних матеріалах, частково обґрунтовує висновки, порушує не більше однієї вимоги оформлення методичного тексту	Студент допускає численні мовностилістичні огріхи у методичних матеріалах, використовує недостатньо джерел у методичному матеріалі, робить необґрунтовані висновки, порушує більш однієї вимоги оформлення методичного тексту	Студент демонструє мовностилістичну безграмотність у методичних матеріалах, використовує джерела у методичних матеріалах без посилань, ігнорує вимоги оформлення методичного тексту

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
80–89	B	добре	
70–79	C		
65–69	D	задовільно	
60–64	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VIII. Методичні рекомендації

Розробка конспекту лекції та лабораторного заняття з образотворчого мистецтва.

У конспекті лекції та лабораторних занять конкретизуються завдання діяльності викладача та студентів на занятті, основні стадії змісту, форми організації та методи навчання, способи стимулювання його ефективності та контролю результативності, темп роботи та часові витрати на кожну стадію.

Успішність планування лекції та лабораторних занять залежить від обізнаності викладача щодо:

- цілей навчання та програмних вимог до фахової компетентності студентів;
- змісту навчально-методичного комплексу;
- дидактичних та методичних принципів навчання образотворчого мистецтва.

Схема лекції залежить від її *типу*:

Міні-лекція, багатоцільова лекція, проблемна лекція, лекція-брейнстормінг, лекція-конференція, лекція-прес-конференція, лекція-брифінг, лекція-«круглий стіл», лекція-бесіда, лекція-диспут, кіно-, відео лекція, лекція-візуалізація, лекція-екскурсія, бінарна лекція.

Схема циклу лабораторних занять:

- постановка натюрморту для студентів;
- побудова предметів натюрморту;
- деталізація компонентів натюрморту;
- уточнення композиційного розташування предметів натюрморту;
- тонове або кольорове вирішення предметів натюрморту;
- уточнення тонових чи кольорових співвідношень між предметами та тлом натюрморту;
- завершення натюрморту: акцентування освітлених та тінювих сторін натюрморту, загального тону та кольорового рішення.

Компоненти плану лекції та лабораторного заняття:

- тема лекції чи лабораторного заняття;
- комплексна мета лекції чи лабораторного заняття:
- дидактична (розширення художнього світогляду студентів, формування у них образотворчих знань, умінь, навичок);
- розвивальна (розвиток художніх здібностей та естетичної культури студентів);

- виховна (виховання певних особистісних якостей студентів засобами образотворчого мистецтва);
- підготовка студентів до засвоєння нового матеріалу — сюди включається:
 - створення мотиваційної атмосфери для вивчення нового матеріалу, проблемної ситуації (якщо це можливо), висунення перед студентами завдань лекції чи постановки проблеми, забезпечення її сприйняття студентами;
 - основні фази вивчення нового матеріалу зі студентами:
 - виділити основні, найбільш важливі питання, назвати способи розв'язання проблем, організації сприйняття, осмислення та запам'ятовування засвоєних знань, умінь, навичок;
 - самостійні завдання диференційованого характеру для закріплення матеріалу, що вивчався;
 - узагальнення вивченого, висновки;
 - самостійне завдання, диференційований інструктаж щодо його виконання;
 - список необхідного обладнання лекції: дидактичні матеріали (книги, картки), наочні посібники, технічні засоби навчання.

Схема конспекту лекції та лабораторного заняття

Дата “___” _____ 200_ р.

Конспект

Лекції чи лабораторного заняття з образотворчого мистецтва

в _____ групі _____ НПУ імені М. П. Драгоманова
студента-практиканта _____ курсу

(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему _____

1. Мета лекції чи лабораторного заняття.
2. Тип, структура, фази лекції чи лабораторного заняття.
3. Дозування часу на кожний структурний елемент.
4. Унаочнення, дидактичний матеріал, технічні засоби навчання.
5. Хід лекції чи лабораторного заняття (послідовно крок за кроком) із зазначенням використовуваних методів навчання.
6. Літературні джерела.

Студент _____

(підпис)

Конспект перевірів _____

(підпис)

Психолого-педагогічний аналіз лекції чи лабораторного заняття

Переддипломна практика починається з вивчення особливостей роботи викладача образотворчого мистецтва у ЗВО до якого прикріплений студент-практикант, а також виявлення реальних можливостей студентів. Зазначене передбачає відвідування занять з метою аналітичного спостереження за педагогічним процесом, яке спрямовується на встановлення продуктивності останнього та опанування студентами прогресивного методичного досвіду викладачів спеціальних дисциплін у ЗВО.

Отже, аналіз *лекції чи лабораторного заняття* постає важливою ланкою професійної підготовки студентів під час переддипломної практики. Він сприяє поглибленню знань з методики, розвитку дослідницьких, конструктивно-планувальних, комунікативних,

навчальних та організаційних професійних умінь майбутнього викладача образотворчого мистецтва, а також становленню індивідуального стилю педагогічної діяльності

Завдання проведення аналізу лекції чи лабораторного заняття:

- оволодіння вміннями щодо правильного інтерпретування роботи студента-практиканта на місці викладача;

- визначення шляхів усунення недоліків з урахуванням причин їх виникнення та конкретних умов навчання;

- формування умінь самоаналізу, що дозволяє порівнювати свої дії з визнаними в методиці еталонами, шукати й знаходити ефективні прийоми навчання, розвитку й виховання студентів, оперативно перебудовувати накреслені дії залежно від конкретних змін у навчальній ситуації.

Аналітичні записи та висновки стосовно успішності навчальних занять вносяться студентом-практикантом до педагогічного щоденника. Найбільш доцільною вважається така форма запису, коли прямою лінією аркуш паперу ділиться навпіл і зліва фіксується зміст і хід лекції, лабораторного чи практичного заняття справа (відповідно до послідовності розгортання лекції, лабораторного чи практичного заняття) зазначаються цікаві прийоми, методи, використовувані викладачем, а також зауваження щодо його роботи. В кінці робляться висновки про позитивні та негативні моменти лекцій чи лабораторного заняття й дається їх загальна оцінка.

Педагогічний щоденник студента-практиканта

Педагогічний щоденник студента-практиканта — важливий документ, який відображає зміст і результати роботи, проведеної ним під час педагогічної практики. Щоденник привчає студента до планування, чіткої організації та аналізу своєї роботи. Він повинен містити:

- зміст практики (перелік основних завдань) та орієнтовний план розподілу навантаження студента;

- об'єктивні дані про заклад, де проходить практика;

- аналіз навчальних програм, підручників, посібників, календарних і тематичних планів, обладнання навчальних лабораторій та аудиторій;

- спостереження за заняттями викладача;

- індивідуальний план роботи практиканта на період практики;

- поточне планування роботи на тиждень і на наступний день практики;

- аналіз підготовки та проведення лекцій, лабораторних та практичних занять;

- хід і результати виконання практичних завдань;

- звіт про переддипломну практику (висновки за результатами практики).

Щоденник свідчить про глибину педагогічного аналізу, правильність висновків студента щодо спостережуваних фактів, педагогічних явищ і процесів, а також відображає ступінь готовності майбутнього викладача до навчально-виховної роботи, рівень його загальної і педагогічної культури, ставлення до практики.

Звіт студента-практиканта

Звіт студента-практиканта — письмовий аналіз і узагальнення проведеної роботи за період практики із зазначенням своїх досягнень, недоліків і побажань щодо подальшого поліпшення професійно-педагогічної підготовки студентів. Складається він за такою орієнтовною схемою:

ЗВІТ
переддипломної практики

студента _____
(ім'я, прізвище, по батькові)

_____ курсу _____ групи факультету педагогіки та психології

У навчальному закладі _____ з _____ по _____ 20__ р.

1. Інформація про виконану роботу (робота на місці викладача на лекції чи лабораторному занятті; індивідуальна робота зі студентами; виконання практичних завдань; науково-дослідницька робота тощо).

2. Виконання плану переддипломної практики. Які відхилення мали місце, чому, що зроблено понад запланованого, особливості практики.

3. Основні навчально-виховні завдання, які вирішувались у період практики. Форми, які були включені в систему навчально-виховної роботи зі студентами для їх розв'язання.

4. Реалізація на практиці індивідуального підходу до студентів.

5. Науково-дослідницька робота.

6. Проблеми та їх подолання під час організації виставкового кураторського проекту.

7. Аналіз навчально-виховного процесу під час лекції чи лабораторного заняття та власних педагогічних зусиль (з погляду студента). Загальні висновки про практику, її значення у професійному становленні студента як викладача. Пропозиції щодо вдосконалення змісту й організації практики та виставкового кураторського проекту.

Організація кураторсько-виставкового проекту

План роботи

1. Пошук митців для виставкового проекту.

2. Угода між художником та організатором виставкового проекту.

3. Формулювання концепції виставки, дати проведення, початок відкриття виставки, кількість запрошених, присутність СМІ, розробка символу виставки та плану розташування мистецьких творів, рішення кольорових сполучень та форми аксесуарів виставкового проекту, музичне та світлове оформлення.

4. Виготовлення аксесуарів до виставкового проекту: запрошення, афіша, плакат, календар, значок, каталог тощо.

5. Перевезення картин, їх оформлення та розташування у виставковій залі.

6. Підготовка сценарію проведення виставки: вступне слово куратора, виступи присутніх, обговорення творів, інтерв'ювання, фото фіксація подій на виставці тощо.

7. Відкриття виставки.

8. Завершення виставки: демонтаж мистецьких творів та їх повернення та перевезення художнику, підготовка виставкової зали до наступної виставки.

ІХ. Рекомендована література

1. ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”.
2. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97. Введ. 01.07.98. Київ, 1998. 16 с.
3. Киплик Д. И. Техника живописи. Учебное пособие. Москва : Планета музики, 2016. 592 с.
4. Мизиано В. А. Пять лекций о кураторстве. Москва, 2014. 256 с.
5. Обрист Х. У. Краткая история кураторства. Москва, 2014. 296 с.
6. Ревякин П. П. Техника акварельной живописи. Москва : Архитектура-С, 2017. 248 с. URL : <https://школаискусств1.екатеринбург.рф/file/a46e976dad543f3c6fe4ffcc3f71f8c9> (дата звернення 09.09.2020).
7. Ростовцев Н. Н. Академический рисунок. Учебник для худож.-граф. фак. пед. ин-тов. Москва : Просвещение, 1995. Изд. 3-е, перераб. и доп. 240 с.
8. Рындин А. С. Живопись. Теория и практика. Одесса, 2010.
9. Шейко В. М., Кушнарченко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. Київ, 2002. 2-ге вид., перероб. і доп. 295 с.
10. Шевнюк О. Л. Історія мистецтв. Київ : Освіта України, 2015. 452 с.
11. Шевнюк О. Л. Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах. Навчальний посібник. Київ : Освіта України, 2017. 312 с.
12. Шевнюк О. Л. Словник термінів образотворчого мистецтва. Навчальний посібник. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 2-е вид. 100 с.

Х. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20__/20__ н. р.